

„În România de azi, Caragiale s-ar fi putut să fie un autor de tragedii”

Ion Jianu: *Un interviu – „de-amor, de-amar, de inimă albatră” – cu scriitoarea Ileana Vulpescu ar trebui să înceapă cu banala întrebare „ce mai faceți?”. Și asta pentru că, de ceva vreme, am impresia că ați fost ocolită de televiziuni, inclusiv de emisiunile culturale. Greșesc?*

Ileana Vulpescu: Dacă mă ocolesc televiziunile – nu toate – și, mai ales, emisiunile culturale, e treaba lor, nu a mea. Țsta să-mi fie necazul!

I.J.: *Surpriza a fost în urmă cu două săptămâni, când v-am văzut, în sfârșit, la TV, dar ați fost consultată într-o problemă oarecum neliterară – cazul fiicei cuplului Ceaușescu, Zoia Ceaușescu. Cum ați cunoscut-o, ce impresie v-a făcut?*

I.V.: În emisiunea de la România TV, despre Zoia Ceaușescu, era vorba despre un om, nu despre literatură. Am cunoscut-o pe Zoia Ceaușescu: modestă, inteligentă, cultivată, spirituală. Cred că ați afla lucruri foarte interesante în privința ei luînd interviuri celor care au lucrat împreună cu ea, deci unor matematicieni.

I.J.: *Sunteți originară din Bratovoști. „Toată viața am să mă consider din Bratovoști și din Craiova”, mi-ați declarat în urmă cu mulți, mulți ani. Vă mențineți această afirmație și acum? Ați fost recent în Oltenia? Cum ați regăsit locurile natale?*

I.V.: Mă consider și astăzi provincială, deși locuiesc din 1958 în București. Rămân tot din Bratovoști și din Craiova. N-am mai fost în Oltenia din 1990. Toate locurile pe care le-am văzut mi s-au părut schimbate în bine. Centrul Craiovei – chiar frumos.

I.J.: *„Craiova văzută din car e cel mai frumos oraș din lume”, zicea marele Marin Sorescu. Cum se vede Bănia din Capitală?*

I.V.: Nu pot spune nimic despre un loc pe care nu l-am mai văzut de 22 de ani.

I.J.: *Ce mai face... Arta conversației? Există interes pentru o nouă ediție? Vi se mai joacă undeva piesa de teatru după acest roman?*

I.V.: *Arta conversației* a avut câteva ediții; se mai găsește și acum pe piață. Piesa după această carte nu se mai joacă din 1990, când s-au scos din repertoriul teatrelor multe piese, considerate contaminate de comunism. N-am fost deloc surprinsă de această metodă de igienizare ideologică, de vreme ce au fost glasuri care au cerut dinamitarea Casei Poporului care, scăpată de mînia revoluționară, a devenit Casa Parlamentului!

„Un adevărat roman este un amestec de realitate și de ignorare a ei”

I.J.: *Cât aparține un roman „realului”, faptului de viață trăit, și cât imaginarului? Dar în Arta conversației cum stau lucrurile?*

I.V.: Adevărata „realitate” a artei este ficțiunea. Un anumit fel de viață îl duce, desigur, pe scriitor la un anumit fel de literatură, în care este foarte greu să stabilești cît la sută este rezultat al realității și cît al interpretării ei. Dozajul lor depinde, cred eu, în primul rînd, de structura scriitorului, de capacitatea lui de a transforma realitatea în metaforă. Cu cît această capacitate este mai mare, cu atît elementul real din viața de toate zilele a scriitorului va transpărea mai puțin în operă. V-am mai răspuns la această întrebare și într-un interviu din anii '80... Reamintesc: un adevărat roman este un amestec de realitate și de ignorare a ei. Un personaj devine „real” în literatură – presupunînd că a avut un model în viața reală – doar după ce scriitorul, descompunîndu-l, anihilîndu-l, l-a re-creat în retortele minții și la flacăra imaginației. Oricît de extraordinară ar fi „realitatea” unui scriitor, numai mintea lui o poate transforma

în artă. În *Arta conversației*, „adevărat” – în sensul realității stricte, a realității naratorului – este doar fundalul istoric, sensul relațiilor sociale și politice care l-au determinat.

I.J.: *O cititoare v-a reproșat că scrieți „cele mai depresive romane”. Ce-i răspundeți?*

I.V.: Scriu cele mai depresive romane? Scrie fiecare despre lucrurile pe care le cunoaște mai bine. Există, mulțumim lui Dumnezeu, și umoriști care să ne ofere echilibru, într-o lume compusă din ce vrei și, mai ales, din ce nu vrei.

I.J.: *La ce lucrați în prezent?*

I.V.: La o carte.

I.J.: *2012 este an aniversar Ion Luca Caragiale. Cum credeți că ar fi scris Caragiale despre România de azi?*

I.V.: S-ar fi putut să fie un autor de tragedii... A plecat în Germania înaintea Primului Război Mondial. S-ar fi putut ca în zilele noastre să plece în Australia, direct la canguri.

I.J.: *Ați afirmat într-un interviu că „1990 este un an care a făcut un imens rău poporului român”. Ați putea fi catalogată drept nostalgică, deși nu asta ați vrut să susțineți. Explicați-vă!*

I.V.: În interviul de care pomeniți, am spus „1990 a fost cel mai urât an din viața mea, și au fost mulți urâți”. Nu-mi arog dreptul de-a vorbi în numele întregului popor român. Cine vrea să afle dacă 1990 i-a fost fast sau nefast, ar trebui să intervieveze toată suflarea României și să numere părerile: fast, nefast.

I.J.: *Ați intenționat să faceți o casă-muzeu... Mai e de actualitate acest proiect?*

I.V.: Nu mai este de actualitate.

aprilie 2012